

Prince of Fools

Mark Lawrence

Book One of The Red Queen's War

Muļķu princis

Marks Lorens

Sarkanās karalienes karš. Pirmā grāmata

IZDEVNĪCĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111-31

Lo 523

Izdevniecība Prometejs

Mark Lawrence

PRINCE OF FOOLS

Copyright © 2014 by Mark Lawrence

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Traslation copyright © 2014

Map © Andrew Ashton

Šis darbs ir fikcija. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles augļi vai izmantotas fiktīvi.

Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt ir aizliegts bez apgāda rakstiskas atļaujas.

Izdevniecība Prometejs

SIA Prometejs AB, Tīlta ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojusi Evita Bekmane

Redaktore Maija Džeriņa

Mākslinieks Artūrs Bērziņš

© Izdevums latviešu valodā, Izdevniecība Prometejs

ISBN 978-9934-8422-9-0

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

Veltīts manai meitai Heterai

Es esmu melis un glēvulis, un krāpnieks, taču es nekad nekādos apstākļos nepievilšu draugu. Protams, ja vien, lai nepieviltu, es nebūšu spiests rīkoties godīgi, drosmīgi vai nekrāpties.

Es vienmēr esmu uzskatījis, ka iebelzt cilvēkam pa galvu no mugurpuses ir vislabākais rīcības plāns. Dažkārt tas ir iespējams, pieliecotot vienkāršu viltību. Klasiskais variants, piemēram, „Paskat, kas tur?,” nostrādā pārsteidzoši bieži, taču, lai sasniegtu patiesi labus rezultātus, vislabāk, ja sitamais nemaz neuzzina, ka esi bijis tuvumā.

„Au! Jesu! Pie velna, kāpēc tu siti?” Aleins Devīrs pagriezās, piespiedis roku pie pakauša, tad atlaida un ievēroja, ka tā ir asiņaina.

Kad cilvēkam, kuru sitat, nepietiek grācijas nokrist gar zemi, vislabāk, ja pa rokai ir rezerves plāns. Es nosviedu rokā palikušās vāzes atlūzas, pagriezos un metos bēgt. Biju iztēlojies, ka viņš saļims, izdvešot iepriecinošu „ūfff”, un neviens man vairs netraucēs pamest lielo savrupmāju nepamanītam, un pa ceļam būs vien jāpārkāpj viņa uz mutes un bezsamaņā guļošajam ķermenim. Taču sanāca tā, ka tagad viņa bezsamaņā guļošais veidols, aurodams pēc asinīm, dzinās man pakal pa vestibulu.

Ar muguru atgrūdu vaļā Līzas istabas durvis un aizcirtu tās aiz sevis ciet, gatavodamies grūdienam.

„Kas, pie joda?” Līza gultā piecēlās sēdus, zīda palagi kā ūdens noslīdēja no viņas kailā auguma.

„Ā!” Aleins ietricās durvīs, izsiedzams man no plaušām visu gaisu un likdams maniem papēžiem strīķēties pret flizēm. Lielā gudrība ir nekad nesteigties aizbultēt durvis. Kamēr taustīsies pēc aizbīdņa, dabūsi ar durvīm pa seju. Vispirms esi gatavs grūdienam, kad tas ir noticis un kamēr vajātājs pieceļas no grīdas, aizbultē durvis. Izrādījās, ka Aleins prata pietrausties kājās satraucoši ātri, un, par spīti manai piesardzībai, man gandrīz nācās brokastīs uzkost rokturi.

„Džal!” Līza jau bija ārā no gultas. Viņai mugurā nebija nekā, izņemot caur žalūzijām krītošo gaismu un ēnas. Viņai piestāvēja svītras. Viņa bija jaukāka nekā vecākā māsa un asāka nekā jaunākā. Pat tobrīd gribēju viņu, pat tad, kad viņas slepkavnieciskais brālis atradās vien aiz collu bieza ozolkoka un kad manas izredzes izglābties saruka ar katru mirkli.

Es pieskrēju pie lielākā loga un atrāvu vaļā žalūzijas. „Atvainojies savam brālim manā vietā!” Es pārmetu kāju pār vērtņi. „Sajaucis cilvēkus vai kaut kā tā...” Aleinam daudzoties durvju otrā pusē, tās sāka drebēt.

„Aleins?” Līza pamanījās vienlaicīgi izskatīties gan dusmīga uz mani, gan izbijusies.

Es nepagriezos, lai atbildētu, bet lecu lejā krūmos, kas, par laimi, bija smaržīgie, nevis ērkšķainie. Ja iekrīt ērkšķu krūmā, nelaimēm var nebūt ne gala, ne malas.

Vienmēr jāprot piezemēties. Es bieži krītu, un nav tik svarīgi, kā tas sākas, bet galvenais ir piezemēšanās. Šajā gadījumā es piezemējos, saspīests kā ermoņikas, ar papēžiem pie dibena, zodu starp ceļiem, pusi acālijas krūma manā degunā un tukšām plaušām, tomēr bez laužtiem kauliem. Es izkūlos ārā un kliboju uz dārza sienu elsdams, un cerēju, ka personāls ir pārāk aizņemts ar pirms rītausmas veicamajiem mājas darbiem, lai mani ķertu.

Es skrēju pār nopļauto mauriņu, tad cauri augu dārzam, nesoties pāri romba formas izkārtojumā sastādītām alvejām, trijstūrainās dobēs augošam timiānam un kam tik vēl ne. Kaut kur aiz muguras pie mājas ierējās suns, un tas mani sabiedēja. Jebkurā laikā esmu lielisks skrējējs. Ja esmu pārbijies līdz nāvei, tad visā pasaulē nav neviena ātrāka par mani. Pirms diviem gadiem, laikā, kad notika „robežu incidents” ar Skoronu, es

bēgu no teitoņu patruļas, pieci no tiem jāja uz lieliem, veciem kaujas zirgiem. Kareivji, kas bija manā pārziņā, nesaņēmuši nevienu pavēli, palika stāvam uz vietas. Bēgot prom, nav svarīgi, cik ātri tu skrien, bet svarīgi, lai tu to dari ātrāk par blakus skrienošo. Par nelaimi, maniem puisiem neizdevās aizkavēt skoroņus, tāpēc nabaga Džalam bija jābēg pa galvu, pa kaklu, tikko sasniegušam divdesmit gadu vecumu un ar garu darāmo darbu sarakstu — Devīru māsas bija saraksta augšgalā, un miršana uz skoroņu šķēpa noteikti nebija saraksta pirmajā lapā. Jebkurā gadījumā pierobežas nav īstā vieta, kur kaujas zirgus vest izstaipt kājas, un, tikai skrienot pār laukakmeņiem nosētu lauku veselībai bīstamā ātrumā, man izdevās tikt no viņiem prom. Jau par vēlu es attapos, ka esmu ietrāpījis diezgan skaļā kaujā starp skoroņu neregulārā karaspēka karavīriem, kuru bija krietni vairāk, un Sarkanās Pierobežas kājniekiem, kuru dēļ es vispār biju gājis izlūkos. Ielidoju viņiem visiem pa vidu, aklās bailēs vicināju riņķi savu zobenu, cenšoties tikt prom, un, kad putekļi bija nosēdušies un asinis beigušas šļākties, es attapos kā tās dienas varonis, kas droširdīgā uzbrukumā uzveicis ienaidnieku, izrādot pilnīgu nevērību pret savu drošību.

Patiesība ir tāda: drosme parādās, kad cilvēks pārvar kādas bailes, bēgdams no vēl lielāka bieda. Un tie, kuri visvairāk baidās no tā, ka viņus noturēs par glēvuļiem, vienmēr izturas drosmīgi. No otras puses, es esmu glēvulis. Taču, mazliet uzsmaidot veiksmei, pašam žilbinoši uzsmaidot un melojot uz velna paraušanu, es esmu spējis pārsteidzoši labi izlikties par varoni un gandrīz vienmēr apmuļķot gandrīz visus.

Devīru siena bija augsta un draudīga, taču mēs bijām seni draugi. Es pazinu katru tās izliekumu un nepilnību tikpat labi kā jebkuru kontūru, kas varētu piemist Līzai, Šarelai vai Mičai. Es vienmēr esmu bijis apsēsts ar bēgšanas ceļiem.

Lielākoties nožogojumi pastāv tāpēc, lai nelaistu iekšā nabagus, nevis kavētu dižciltīgo izklūšanu ārā. Es uzlēcu uz lietusūdens mucas, tālāk uz dārznieka mājas piebūves jumta un lēcu uz sienas. Kamēr es pārvēlos tai pāri, pie maniem papēžiem aizcirtās zobi. Turoties ar pirkstiem pie sienas, es nolēcu otrā pusē. Caur manu ķermeni izskrēja atvieglojuma

trīsas, suns atguva balsi un neapmierināts skrāpējās otrpus sienai. Zvērs bija klusām pieskrējis klāt un gandrīz mani noķēris. Tie klusie parasti ir apņēmības pilni nogalināt. Taču trokšņainie un dusmīgie dzīvnieki nav tik slepkavnieciski. To pašu var teikt arī par cilvēkiem. Manī ir deviņas daļas tukšas lielības, viena daļa mantkārības un pagaidām ne grama slepkavas.

Es piezēmējos uz ielas. Šoreiz ne tik smagi. Biju aizmucis, un neviens man vairs nesekoja, ja arī nesmaržoja pēc rozēm, tad vismaz pēc acālijām un dažnedažādiem augiem. Aleins būs problēma, ko risināt citā dienā. Viņš var droši iestāties rindā aiz pārējiem. Rinda bija gara, un tās priekšgalā stāvēja Meriss Elliss, sagrābis plaukstā duci parādzimju un dzērumā uz staiguļu zidainās apakšveļas uzskribelētu solījumu atmaksāt parādu. Es piecēlos kājās, izstaipījos un ieklausījos, kā aiz sienas sūdzējās medību suns. Man būs vajadzīga augstāka siena, lai aizturētu Merisa kaušļus.

Skatam pavērās Karaļa lielceļš, noklāts ar izkaisītām ēnām. Karaļa lielceļa malās pilsētas dižciltīgo ģimeņu savrupmājas sacentās ar plātīgiem tirgotāju prinču savrupnamiem, jaunā nauda mēģināja mirdzēt spožāk nekā vecā. Vermiljonā ir pavisam maz vienkāršu ieliņu.

„Vediet suni pie vārtiem! Tas atpazīs viņu pēc smaržas.” Dārzā aiz sienas skanēja balsis.

„Nāc, Pluto! Nāc!”

Tas nepavisam neizklausījās labi. Es metos skriet uz pils pusi, uz ielas iztraucēdams žurkas un mēslu vaboles no to darišanām, rītausma dzinās man pakaļ un meta man mugurā sarkanus šķēpus.

Pils komplekss Vermiljonā ir aizvien augošs veidojums, ko veido mūra sienas, izsmalcināti dārzi, attālāku ģimenes locekļu pavadoņu savrupnami un visbeidzot pati pils, lielais akmens meistardarbs, kas jau vairākās paaudzēs ir bijusi Sarkanās Pierobežas karaļu mājvieta. Visas celtnes ir izrotātas ar marmora skulptūrām, kuru formas ir pārsteidzoši dabiskas un kuras ir Milāno mūrnieku meistarības radītas. Jebkurš gana aizrautīgs cilvēks no tām sienām droši vien varētu nokasīt pietiekami daudz zelta, lai kļūtu nedaudz bagātāks par Krēzu. Manai vecaimātei no sirds riebjas šī pils. Viņa būtu laimīgāka, ja varētu dzīvot no granīta uzceltās barikādēs ar simts pēdu biezām sienām, uz kurām būtu saspraustas viņas ienaidnieku galvas.

Pat vispagrimušākajās pilīs nedrīkst spert kāju, neievērojot protokolu. Es ielavījos iekšā pa Ķirurgu vārtiem, pasviezdams sargam sudraba kronu.

„Drīksti atkal agrāk beigt maiņu, Melčār!” Es vienmēr iegaumēju sargu vārdus. Viņi mani joprojām uzskata par Arālu pārejas varoni, un, kad dzīvība karājas tik milzīga melu tikla galā kā manējais, man noder, ka sardze ir manā pusē.

„Klausos, princi Džal! Kā saka, tie, kas strādā vislabāk, strādā vissmagāk.”

„Tas tiesa.” Man nebija ne mazākās saprašanas, ko viņš bija pateicis, taču mani neīstie smiekli skanēja daudz ticamāk nekā īstie, turklāt, lai būtu iemīļots, deviņas desmitdaļas ir atkarīgas arī no spējas iepriecināt

kalpus. „Es sarunāšu, lai maiņu pārņem viens no tiem sliņķiem.” Es ar galvu norādīju uz laternu gaismu, kas lija no pusvirus atstātajām sarga mājas durvīm, un, Melčāram atverot vārtus, iesoļoju iekšā.

Kolidz biju ticis iekšā, taisnā ceļā rikšoju uz Romes māju. Mans tēvs, būdams karalienes trešais dēls, tika izmitināts Romes mājā. Tā bija grezna Vatikāna celtne, kuru kardinālam Paračekam bija būvējuši pāvesta personīgie amatnieki kaut kādos sen pagājušos laikos. Vecāmāte neatlicina daudz laika Jesum un viņa krustam, tomēr svinībās viņa vienmēr noskaita lūgšanu un rāda tādu seju, it kā teiktu to no sirds. Vēl mazāk laika viņa velta Romei un pavisam necik — pāvestam, kas tur tagad valda, viņa to sauc par Svēto Govi.

Kā sava tēva trešajam dēlam man bija tikuši pārpalikumi. Kambarris Romes mājā, nevajadzīgas pilnvaras Ziemeļu armijā, tajā, kas man pat nepiespēlēja kavalērijas pakāpi, jo zirgiem robežas ziemeļos esot pārāk kalnainas. Skoroņi uz robežas izvietoja kavalēriju, taču vecāmāte paziņoja, ka viņu stūrgalvība ir trūkums, kas Sarkanajai Pierobežai jāizmanto savā labā, nevis muļķība, kurai mums jāturpina sekot. Jau agrāk esmu teicis, ka sievietēm kara jautājumos nevajadzētu iejaukties. Jājot balta zirga mugurā un turnīra bruņojumā, man būtu vajadzējis lauzt sirdis. Bet, nē, tā vecā ragana aizsūtīja mani ložņāt pa virsotnēm, kurās bija jāuzmanās, ka skoroņu zemnieki mani nenovāc.

Es iegāju mājā — patiesībā vairāku zāļu, pieņemšanas telpu, balles zāļu, virtuvju, staļļu un otrā stāva nesaskaitāmo guļamistabu apkopojumā — no rietumu puses pa kalpotāju durvīm, ko izmantoja virtuves zēni un tamlīdzīgi cilvēki. Āvu atbalstījis pret sienu, sardzē sēdēja resnais Neds.

„Ned!”

„Džala kungs!” Viņš izbijies pamodās un gandrīz nogāzās no krēsla.

„Brīvi.” Es viņam piemiedzu ar aci un pagāju garām. Resnais Neds prata turēt mēli aiz zobiem, un no viņa par manām ekskursijām neviens neuzzinās. Viņš mani pazina kopš tiem laikiem, kad vēl biju mazs resgalis, kas terorizēja mazākos prinčus un princeses un izdabāja lielajiem, kas mani varēja viegli nozvetēt. Viņš bija resns tajos laikos. Tagad, kad nāve viņam dvesa pakausī, viņa miesa karājās kā lupata, taču palama nekur

nebija pazudusi. Vārdam ir spēks. „Princis” man ir diezgan labi noderējis, tas ir aizsegs, aiz kā paslēpties, kad tuvojas nepatīkšanas, un „Džalens” atgādina par Sarkanās Pierobežas karali Džalenu, imperatora dūri laikos, kad mums vēl bija imperatori. Tādam titulam un vārdam kā Džalens ir aura, pietiekams spēks, lai liktu vilcināties, un es nekad neesmu šaubījies, ka tieši vilcināšanās man allaž bijusi vajadzīga.

Es gandrīz biju paspējis tikt līdz savai istabai.

„Džalen Kendet!”

Nesdams zābakus rokās, es apstājos divus soļus no balkona, pa kuru varēju nokļūt līdz savām istabām, biju nolīcis pēdu, lai spertu nākamo soli. Neko neatbildēju. Dažreiz bīskaps vienkārši tāpat, redzot jebkuru postījumu, bauroja manu vārdu. Godīgi sakot, es parasti tiešām biju vainīgs. Tomēr šoreiz viņš man skatījās tieši virsū.

„Es jūs redzu, Džalen Kendet, jūsu soļi ir melni no grēka, zogoties atpakaļ uz savu midzeni! Nāciet šurp!”

Es pagriezos ar atvainošanās smaidu sejā. Garīdzniekiem patīk, ja kaut ko nožēlo, un bieži vien nav nozīmes, kas tiek nožēlots. Šajā gadījumā man bija žēl, ka tiku pieķerts.

„Un labu rītu arī jums, Jūsu Ekselence!” Es aizliku zābakus aiz muguras un lepnā gaitā devos viņam pretī, it kā tieši to arī būtu grasījies darīt.

„Viņa Eminence liek jūsu brāļiem un jums pēc otrā zvana ierasties troņa zālē.” Bīskaps Džeimss uzmeta man drūmu skatienu. Viņa vaigus klāja sirmi rugāji, it kā arī viņš nesaprātīgi agrā rīta stundā būtu izmests no gultas, tomēr ne Līzas Devīras skaistās pēdīņas izsviests.

„Vai tēvs to pavēlēja?” Iepriekšējā vakarā pie galda viņš neko tādu nebija teicis, un kardināls noteikti nebija tas, kurš cēlās pirms dienas vidus, lai arī kas būtu rakstīts tajā labajā grāmatā par slinkumu. Tur to dēvēja par nāves grēku, tomēr, spriežot pēc manas pieredzes, miesaskāre sagādāja vairāk nepatīkšanu, un slinkums bija grēks vienīgi tad, ja kāds dzinās pakaļ.

„Ši ziņa bija no karalienes.” Bīskapa skatiens kļuva vēl drūmāks. Viņam patika visas pavēles piedēvēt tēvam kā baznīcas augstākajam, bet visnesajūsminātākajam pārstāvim Sarkanajā Pierobežā. Vecāmāte

vienreiz izteicās, ka viņa bija ar mieru kardināla cepuri uzlikt galvā pirmajam pretim nākošajam ēzelim, taču tuvāk par ēzeli bija pagadījis tēvs un solījies būt vieglāk vadāms. „Martiss un Derins jau ir aizgājuši.”

Es paraustīju plecus. „Viņi arī piedzima pirms manis.” Šis nelielais aizvainojums man vēl bija jāpiedod saviem vecākajiem brāļiem. Es atkāpos nedaudz vairāk kā rokas stiepiena attālumā tāpēc, ka bīskapam vairāk par visu patika no niķīga prinča izplaukāt visu grēku, un pagriezos, lai dotos uz kāpnēm. „Es saģērbšos.”

„Jūs iesiet tagad! Tūdaļ noskanēs otrais zvans, un jūsu pucēšanās nekad neaizņem mazāk par stundu.”

Lai kā man būtu gribējies apstrīdēt veco muļķi, viņam bija taisnība, un es zināju, ka nedrīkst kavēt, ja pavēli izdevusi pati Sarkanā karaliene. Es apslāpēju smīniņu un pasteidzos viņam garām. Man mugurā bija tas pats, ko biju uzvilcis, dodoties savos naksnīgajos piedzīvojumos, un kaut gan šis apģērbs bija gana moderns, manam samta tērpam ar šķēlumiem bēgšanas laikā nebija pārāk labi klājies. Tomēr nāksies iztikt. Vecāmate jebkurā laikā savu pēcnācēju labprātāk redzētu bruņotu kaujai un asiņojošu, tāpēc šur tur ar dubļiem nosmērētais apģērbs man pat varētu nopelnīt mazliet atzinības.

Troņa zālē ierados ar nokavēšanos. Otrā zvana atbalss jau bija apklususi, pirms biju nokļuvis līdz bronzas durvīm, kas bija milzīgas, pilnīgi neiederīgas un kādu manu attālu un asinīm notraipītu radnieku roku nozagtas no kādas vēl lielākas pils. Sargi piekala man savus skatienus, it kā es būtu kaut kāds putna mēsls, kas nelūgts ielidojis pa augstāko logu, lai viņus nosmērētu.

„Princis Džalens.” Es pavēcināju rokas, viņus steidzinādams. „Iespējams, ka jūs par mani esat dzirdējuši? Es *esmu* ielūgts.”

Ne vārda nebildis, lielākais no abiem, milzis sārtās bronzas bruņās un tumši sarkanā, spalvām rotātā ķiverē pavilka vaļā kreisās puses durvis vien tik, lai es varētu ieiet iekšā. Mani mēģinājumi iedraudzēties ar visiem sargiem nebija pārāk veiksmīgi attiecībā uz tiem vīriem, kurus darbam personīgi izvēlējās mana vecāmāte: viņi bija par daudz no sevis iedomājušies. Viņi arī bija pārāk labi atalgoti, lai mans dāsnums viņus kaut kā iespāidotu, un, iespējams, viņi tika brīdināti par mani.

Es ielavijos zālē nepieteikts un steidzos pār marmora plašumu, kas visapkārt atbalsojās. Troņa zāle man nekad nav patikusi. Ne jau tās visaptverošā diženuma vai drūmajā akmeni iecirstās vēstures dēļ, kas uz mums blenza no katras sienas, bet tāpēc, ka šai telpā nebija neviena evakuācijas ceļa. Sargs sarga galā un vēl tās drausmīgās, vecās sievietes pētījošais skatiens, kura apgalvo, ka ir mana vecāmāte.

Es devos pie saviem deviņiem brāļiem un brālēniem, un māsīcas. Izskatījās, ka šī būs pieņemšana vienīgi karaliskās ģimenes mazbērniem:

deviņiem Sarkanās Pierobežas jaunākajiem prinčiem un vienai princesei. Man pienāktos būt desmitajam rindā uz troni pēc saviem abiem onkuļiem, viņu dēliem, mana tēva un vecākajiem brāļiem, bet vecajai raganai, kas to krēslu bija sildījusi pēdējos četrdesmit gadus, bija citi uzskati par pēctecību. Māsīca Sēra, kurai tikai pēc mēneša būs astoņpadsmit un kurai nepiemita nekādas prinčešu īpašības, bija Sarkanās karalienes acuraugs. Es nemelošu, teikdams, ka Sērai bija viss to īpašību kopums, kas jebkuram vīrietim spētu laupīt skaidro saprātu, un savukārt es ar lielāko prieku neņemtu vērā visu to, ko māsīcām un brālēniem nepiedienas darīt. Tiešām biju centies to vairākas reizes ignorēt, taču Sērai bija nežēlīgs kreisais āķis un ļauns paradums spert pa vīrieša vārgāko vietu. Šodien viņa bija ieradies kaut kādā smilškrāsas zīda jātnieces tērpā, kas labāk iederētos, ejot medībās, nevis uz galmu. Taču viņa izskatījās sasodīti labi.

Es paspraucos viņai garām un, ar elkoņiem grūstīdams brāļus, izlauzos teju grupas priekšgalā. Es esmu pieklājīga auguma puisis, pietiekami garš, lai dažiem liktu šaubīties, tomēr parasti es neizvēlos stāvēt blakus Martisam un Derinam. Viņiem līdzās es izskatos maziņš un nekā neizceļos, jo mums visiem ir tumši zeltaini mati un gaišbrūnas acis. Mani sauc par „mazo”. Tas man nepatīk, lai gan šodien biju sagatavojies neizcelties starp pārējiem. Mani darija nervozu ne tikai atrašanās troņa zālē un manas vecāmātes asais nosodījums, bet arī sieviete ar aklo aci. Man bija šausmīgi bail no viņas.

Pirmo reizi viņu redzēju, kad mani atveda pie troņa piektajā dzimšanas dienā, manā vārda došanas dienā, man blakus stāvēja Martiss un Derins savos smalkākajos baznīcas tērpos, tēvs savā kardināla cepurē, skaidrā, par spīti tam, ka diena jau griezās uz otru pusi, māte zīda tērpā, rotājusies ar pērlēm, bariņš garīdznieku un galma dāmu, visi sastājusies gar malām. Sarkanā karaliene sēdēja savā lielajā krēslā, palieklusies uz priekšu, viņa noskaldīja kaut ko par sava vectēva vectēvu Džalenu, imperatora dūri, taču es neko nespēju saklausīt — es biju pamanījis *viņu*. Mūžveca sieviete, tik veca, ka, skatoties uz viņu, man sagriezās vēders. Viņa sēdēja, paslēpusies troņa ēnā, galvu pacēlusi augšā, un, skatoties no otras puses, viņu pat nevarēja pamanīt. Viņas sejas āda bija kā papīrs,

kas samērcēts un pēc tam atstāts izžūt, viņas lūpas bija kā pelēka līnija, izteikti vaigu kauli. Viņas tērps bija skrandains un nodriskāts. Viņai neklājās atrasties troņa zālē, viņa ļoti kontrastēja ar pārējo greznumu, ar sārtajās bruņās tērptajiem sargiem un mirdzošos tērpos ģērbto svītu, kas bija ieradusies, lai noraudzītos, kā man tiek piešķirts vārds. Vecene sēdēja, it kā būtu stavingusi. Viņa tikpat labi varēja būt gaismas izspēlēts joks, aiz troņa nomests apmetnis, līniju un ēnu ilūzija.

„...Džalen?” Sarkanā karaliene pārtrauca savu litāniju ar jautājumu.

Atbildes vietā es klusēju, vien atrāvu skatienu no radības viņai blakus.

„Tātad?” Vecāmāte visu savu aso vērību pievērsa man.

Man joprojām nebija nekas sakāms. Martiss man bija iesitis pa ribām tik stipri, ka tās nokrakšķēja. Tas nepalīdzēja. Es gribēju atkal paskatīties uz veco sievieti. Vai viņa tur joprojām stāvēja? Vai viņa bija pārvietojusies kopš tā brīža, kad novērsu no viņas skatienu? Es iztēlojos, kā viņa kustētos. Ātri kā zirneklis. Mans vēders sarāvās čokurā.

„Vai tu, bērns, pieņem tos pienākumus, ko tev uzlieku?” Cenzdamās runāt laipni, vecāmāte jautāja.

Mans skatiens atkal atgriezās pie vecenes. Viņa joprojām tur stāvēja tādā pašā pozā, seju pa pusei pagriezusi pret mani, un raudzījās uz vecomāti. Sākumā es nebiju pamanījis viņas aci, taču tagad tā piesaistīja manu uzmanību. Vienam no ēdamzāles kaļiem bija līdzīga acs. Pie-naina. Gandrīz kā pērle. Mana auklīte teica, ka akla. Tomēr man šķita, ka ar to varēja redzēt labāk nekā ar otru.

„Kas tam zēnam kaiš? Vai viņš ir vientiesis?” Vecāsmātes neapmierinātība bija satricinājusi visu galmu, apklusinot visus čukstus.

Es nespēju novērsties. Es tur stāvēju un svīdu. Ar pūlēm spēju noturēties neapčurājies. Biju pārāk nobijies, lai runātu, pat pārāk nobijies, lai melotu. Pārāk nobijies, lai vispār kaut ko darītu, ja neskaista svīšanu un blenšanu uz veco sievieti.

Kad viņa izkustējās, es gandrīz ieklīdzos un aizmuku. Taču spēju vien neapzināti nomurmināt: „Vai... vai tad jūs viņu neredzat?”

Viņa kustējās. Sākumā ļoti lēni, vajadzēja kārtīgi ieskatīties fonā un pārlicināties, ka tā nebija tikai mana iztēle. Tad viņas kustības kļuva

plastiskākas un pārliecinātākas. Viņa pagrieza savu šausmīgo seju pret mani, savu tumšo un pienbalto aci. Es sajutu pēkšņu karstumu, it kā visos milzīgajos kamīnos būtu atdzīvojušies dedzinoša balss, kuru kādā jaukā vasaras dienā iekūrušas dusmas, liesmām lecot caur dzelzs režģi, it kā to karstākā vēlēšanās būtu atrasties starp mums.

Viņa bija gara auguma sieviete. Tagad es to redzēju, uzmetusi kupri, bet gara. Un kaulaina kā nāve.

„Vai tad jūs viņu neredzat?” Paceldams balsi, gandrīz spiegdams, es parādīju ar pirkstu, un viņa panāca man tuvāk, pastiepdama pretī savu bālo roku.

„Ko?” Derins jautāja, viņš bija deviņus gadus vecs un tobrīd jau pārāk pieaudzis, lai muļķotos.

Man bija pazudusi balss, un es nespēju viņam neko atbildēt. Pusaklā sieviete man uz rokas bija uzlikusi savu kaulaino un bālo roku. Viņa man uzsmaidīja, viņas seja, neglīti saveltoties, atgādināja tārpus, kas lokās viens otram pāri. Viņa pasmaidīja, un es nokritu.

Man bija karsti, un es pagību. Pēc tam runāja, ka man esot uznākusi lēkme, krampji. „Lepsija”, tā nākamajā dienā ķirurgs bija skaidrojis manam tēvam, hroniska slimība, taču tā vairs nav atkārtojusies nu jau gandrīz divdesmit gadus. Vienīgais, ko atceros, ir tas, ka nokritu, un kopš tā laika neesmu beidzis krist.

Vecāmāte bija zaudējusi pacietību un deva man vārdu, kamēr es tur raustījos un kratījos uz grīdas. „Atvediet viņu pie manis, kad viņam būs noticis balss lūzums,” viņa teica.

Nākamos astoņus gadus es viņu nesatiku. Troņa zālē atgriezot tad, kad man bija trīspadsmit gadu, 89. gada bargajā ziemā, lai tiktu stādīts priekšā vecaimātei pirms Saturnāliju dzīrēm. Toreiz un visās nākamajās reizēs es ņēmu piemēru no pārējiem un izlikos, ka sievieti ar aklo aci nemaz neredzu. Iespējams, pārējie tiešām viņu neredzēja, jo Martiss un Derins ir pārāk stulbi, lai tēlotu, un pat nemāk to slēpt, tomēr, par spīti tam, viņu acis nekad nenotrīsēja, kad tie skatījās vecenes virzienā. Varbūt es esmu vienīgais, kas viņu redz, kad viņa piesit ar saviem pirkstiem pie Sarkanās karalienes pleca. Grūti neskatīties, kad zini, ka nevajadzētu.

Līdzīgi kā ar sievietes dekolētē, kad krūtis saspīestas kopā un paceltas apskatei, bet princis to nedrīkst ievērot, nedrīkst pievērst uzmanību. No visa spēka cenšos neskatīties uz sievieti ar aklo aci, un lielākoties man tas izdodas, kaut gan šad tad vecāmāte man ir veltījusi dīvainu skatienu.

Jebkurā gadījumā šai konkrētajā rītā, svīstot vakardienas drēbēs un esot izrotātam ar pusi no Devīru dārza augiem, man nebija ne mazāko iebildumu slēpties starp lielajiem brāļiem un būt par „mazo”, ko neievēro. Godīgi sakot, es varēju mierīgi iztikt bez Sarkanās karalienes un viņas klusās māsas uzmanības.

Mēs tur stāvējām vēl desmit minūtes, lielākoties klusējot, daži prinči žāvājās, citi mīņājās no vienas kājas uz otru vai arī īgni raudzījās uz mani. Es tiešām cenšos ar savām neveiksmēm nepiesārņot pils kļusos ūdeņus. Nav labi mēsnot tur, kur ēd, turklāt grūti paslēpties aiz sava titula, ja aizskartais arī ir princis. Tomēr, gadiem ejot, es nebiju devis pārāk daudz iemeslu, lai brālēni mani mīlētu.

Beidzot zālē ienāca Sarkanā karaliene. Fanfaras netika pūstas, tomēr pie abiem sāniem viņu pavadīja sargi. Atvieglojums bija īslaicīgs — aiz viņas sekoja sieviete ar aklo aci, kaut gan es biju zibenīgi novērsis skatienu, viņa pamanīja, ka biju raudzījies uz viņu. Karaliene iekārtojās savā karaliskajā krēslā, un gvarde nostājās ierindā gar sienām. Starp karaliskajiem pēcnācējiem un mūsu valdnieci satraukts stāvēja galma pārvaldnieks, viņa vārds laikam bija Mentels Drjūzs, un zālē atkal iestājās klusums.

Es skatījos uz vecomāti un ar zināmu piepūli centos, lai skatiens nepievērstos bāļajai un krunkainajai rokai, kas bija nolikta viņai aiz muguras uz troņa malas. Gadiem ejot, es biju dzirdējis daudz baumu par vecāsmātes noslēpumaino padomdevēju, par vecu un pa pusei jukušu sievieti, kas tika slēpta. Viņi to sauca par Nerunīgo māsu. Šķita, ka es biju vienīgais, kas zināja, ka viņa katru dienu stāv blakus Sarkanajai karalienē. Likās, ka pārējo acis skatās tai garām, es vienmēr vēlējos, kaut pats tā spētu.

Sarkanā karaliene nokremšļojās. Vermiljonas krogos runā, ka reiz mana vecāmāte bijusi ļoti pievilcīga sieviete, taču nedabiski gara. Īsta siržu lauzēja, kurai bijuši pielūdzēji no visiem Sašķeltās impērijas stūriem

un aiz tās robežām. Savukārt manās acīs viņai bija brutāli sejas panti, asas profila līnijas, savilkta āda, it kā būtu apsvilināta, tomēr krunkaina kā saburzīts pergaments. Viņa noteikti bija ap septiņdesmit gadu veca, tomēr neviens viņai nedotu vairāk par piecdesmit. Viņai nebija neviena sirma mata, un, kad uzspīdēja saule, viņas tumšajos matos bija samanāms koši ruds tonis. Pievilcīga vai nē, bet no viņas acu skatiena jebkuram vīrietim piemestos caureja. Stingrs un bezkaislīgs. Un kareivju karalienei nebija vajadzīgs kronis, o, nē! Viņa sēdēja, gandrīz vai noslikusi purpurmelnā mantijā, viņai uz galvas bija uzlikta vien neliela zelta stīpiņa, kas noturēja vietā viņas matu sprogas.

„Manu bērnu bērni!” Vecāsmātes vārdos skanēja dziļa neapmierinātība, tik dziļa, ka varēja just, kā tā apvijās ap kaklu un cenšas nožņaupt. Viņa pakratīja savu galvu, it kā mēs visi būtu kaut kāds traģiski neizdevies zirgu selekcijas eksperiments.

„Un, kā esmu dzirdējusi, tie, kas grasās laist pasaulē jaunus prinčus un princeses!”

„Jā, m—”

„Jūs esat slinki, jūsu ir daudz, bet prātā jums vien vairošanās.” Vecāmate izbradāja brālēna Rolanda paziņojumu, pirms viņš paguva uzspodrināt savu tēlu. Rolanda smaidis apdzisa viņa smieklīgajā bārdā, tajā, ko viņš audzēja, lai cilvēki domātu, ka viņam, iespējams, ir zods. „Tuvojas grūti laiki, un šai valstij ir jābūt kā cietoksnim. Bērība ir beigusies. Jūsu dzīslās plūst manas asinis, kaut arī tās kļuvušas vājas. Un gaidāmajā karā jūs būsiet kareivji.”

Martiss, to dzirdēdams, nosprauslāja, taču tik klusi, ka to pat nevarēja dzirdēt. Martiss bija norīkots jāt uz bruņota zirga, viņam bija paredzēts kļūt par bruņinieku ģenerāli, par Sarkanās Pierobežas elites komandieri. Pirms pieciem gadiem Sarkanā karaliene kaut kādā trakuma lēkmē bija likvidējusi visu vienību. Vecās sievietes kaprīze bija iznīcinājusi gadsimtiem senu tradīciju, godu un izcilību. Tagad mums visiem bija lemts kļūt par karavīriem, kas skries kaujā ar kājām, raks grāvjus, bezgalīgi pielietos mehāniskos paņēmienus, kurus var apgūt jebkurš zemnieks, nostādot princi vienā limenī ar krodzinieku.

„... lielāku ienaidnieku. Laiks likt pie malas domas par tukšiem iekarojumiem un savilkt...”

Izjuzdams riebumu, es paskatījos augšup un redzēju, ka mana vecāmāte joprojām vārījās par karu. Nav jau tā, ka man īpaši rūpētu gods. Visas tās bruņniecības muļķības ir lieka nasta, un brīdī, kad būs jābēg, no tās atbrīvosies jebkurš saprātīgs puisis, taču galvenais jau ir izskats, forma. Jau kopš senseņiem laikiem būt vienā no trijiem jātnieku korpusiem, nopelnīt piešus un pilsētas kazarmās turēt trīs kaujas zirgus — tās ir bijušas jauno augstmaņu pirmdzimtības tiesības. Nolādēts, es gribēju to, kas man pienācās! Es gribēju tikt virsnieku staļļos, gribēju pie piedūmota galda Konarfā apmainīties ar gariem stāstiem un jāt pa Karaļa lielceļu ar ataudzētiem gariem matiem un saboztu bārdu kā kavalēristam, un ar ēzeli starp kājām, rokās plivinādams Sarkanā šķēpa un Dzelzs naga karogus. Esot desmitajam rindā uz troni, tiek ievērojami vairāk iespēju iekļūt svešās guļamistabās, taču, ja vīrietis apmet ap pleciem Sarkanās Pierobežas purpura jātnieka apmetni un iecērt kājas sānos kaujas zirgam, paliek vien dažas elegantas lēdijas, kas nebūs gatavas pacirst vaļā savas kājiņas, kad viņām tiks veltīts kāds smaidiņš.

Perifērajā redzē maniju sakustamies sievieti ar aklo aci, viņa pārtrauca manas sapņainās pārdomas un izdzēsa no mana prāta domas par jebkāda veida jāšanu.

„... sadedzinot visus mirušos. Kremēšana būs obligāta gan dižcilīgajiem, gan vienkāršās tautas pārstāvjiem, lai nolādēta Rome, ja tai būs iebildumi...”

Atkal jau tas pats. Vecā vālodze jau vairāk nekā gadu bija kladzinājusi par nāves rituāliem. It kā mana vecuma vīriešiem tas nebūtu pie vienas vietas! Viņa bija kļuvusi apsēsta ar jūrnieku stāstiem, ar Nogrīmušo salu spoku stāstiem, ar Kenas Purvāju netīro dzērāju murgiem. Jau tagad apglabāja cilvēkus, saslēgtus važās, dzelzs tika izniekota māņticības dēļ, bet izrādās, ka ar ķēdēm vēl nepietiek? Līķi jāsadedzina? Baznīcai tas noteikti nepatiks. Tas traucēs viņu pastardienas plāniem, kad mēs visi augšāmcelsimies no miroņiem, lai sniegtu sirsniņu un netīru apskāvienu. Bet kuram tas vispār rūp? Nopietni? Es vēroju, kā rītausmas pirmie stari

pārslied pār sienām augstu man virs galvas, un centos iztēloties Līzu tādu, kādu biju pametis, ietītu vienīgi saules spozmē un ēnās.

Galma pārvaldnieks uzsita ar zizli pa akmens plāksnēm, klausiens uzrāva mani no snaudas. Godīgi sakot, iepriekšējā naktī biju ļoti maz gulējis un piedzīvojis grūtu rītu. Ja es nebūtu noķerts jardu pirms savas guļamistabas, es tagad tur, ērti iekārtojies, saldi gulētu līdz pēcpusdienai, sapņojot labākus šī brīža nomoda sapņu variantus, kurus bez mitas pārtrauca vecāmāte.

„Ievediet lieciniekus!” Galma pārvaldnieks runāja tādā balsī, kas pat nāves spriedumam liktu izklausīties garlaicīgam.

Zālē ienāca četri gvardi, iedami blakus nūbiešu karavīram, kurš bija gara auguma un rētains, viņa rokām un kājām bija uzliktas važas, ķēdes izvilktas caur dzelzs jostu, kas viņam bija apjuzta ap vidukli. Šis skats manī pamodināja interesi. Daudz laika no savas jaunības es biju pavadījis, liekot likmes cīņās, kas norisinājās arēnās latīņu kvartālā, un plānoju tur notriekt arī atlikušo dzīves laiku. Labs kautiņš un saprātīga daudzuma asins izliešana man vienmēr sagādāja prieku, ja vien sitamais un tas, kam lija asinis, nebija *es*. Gordo bedrēs jeb Asins arēnās lejā pie Mērcantiem bija iespējams stāvēt pavisam tuvu cīņai, tik tuvu, ka šad tad pat bija jānoslauka nošļakstītais zābaka purngals, turklāt likmju veidiem nebija ierobežojumu. Pēdējā laikā es pat biju piedāvājis savus cīkstoņus. Simpātiski puīši, kuri pārpirkti no vergu kuģiem, kas atburājuši no Maroko. Neviens no viņiem vēl nebija izturējis ilgāk par divām cīņām, taču pat zaudējumi varēja ienest naudu, ja zināja, uz ko derēt. Katrā ziņā izskatījās, ka uz nūbieti droši varētu likt likmi. Iespējams, viņš pat varētu būtu mana iespēja atpirkties no Merisa Ellisa un aplklusināt nogurdinošo prasību atdot parādu par sen izdzerto brendiju un izdrāztajām staigulēm.

Nūbietim sekoja kāds tievs jauktenis ar dažiem smieklīgā secībā izkritušiem zobiem, lai tulkotu viņa nesaprotamo buldurēšanu. Galma pārvaldnieks uzdeva vienu vai pāris jautājumus, un atvestais vīrietis atbildēja, runājot jau vienreiz dzirdētas muļķības par mirušajiem, kas Afrikes zemēs augšāmceļušies, vien papildinot pasaciņu, ka mirušie jau izveidojuši vairākus mazus lēģionus. Nav šaubu, ka viņš cerēja uz atbrīvošanu,

ja viņa stāsts izklausīsies gana izklaidējošs. Viņam tas labi padevās, katram gadījumam viņš stāstā iepina kādu džinu, bet ne tos lādzīgos, jautros zēnus satīna biksēs, kas piedāvā izpildīt vēlēšanos. Kad viņš bija beidzis stāstīt, mani pārņēma vēlme aplaudēt, tomēr vecāsmātes sejas izteiksme liecināja, ka tā nav laba doma.

Aiz viņa zālē tika ievesti vēl divi saķēdēti neģēļi, katra nākamā izdomājums bija arvien neiedomājamāks. Korsārs, melnīgnis pūsis ar saplēstām ausīm, jo viņam bija izrauti zelta auskari, vērpā stāstu par kuģojošiem vrakiem, uz kuriem burā sliķoņu apkalpe. Slāvs runāja par kaulainajiem no kapkalniem zāles jūrā. Seni miroņi, tērpti zeltā un apbedījumu rotājumos no laikiem vēl pirms celtnieku laikmeta. Ne vienam, ne otram nepiemita potenciāls, lai stātos arēnās. Korsārs izskatījās izturīgs un, bez šaubām, ar pieredzi tuvciņā, taču abām viņa rokām trūka pirkstu, turklāt viņš bija par vecu. Slāvs bija liela auguma pūsis, taču lēnīgs. Dažiem cilvēkiem piemīt tāda savdabīga neveiklība, kas novērojama visās kustībās. Es atkal sāku sapņot par Līzu. Pēc tam par Līzu un Miču kopā. Tad par Līzu, Miču un Šarelu. Tas jau bija diezgan sarežģīti. Taču, kad zālē iesoļoja kārtējie gvardi ar ceturto un pēdējo no šiem „lieciniekiem”, pēkšņi visa mana uzmanība tika pievērsta zālē notiekošajam. Vajadzēja vien viņam uzmost acis, lai saprastu, ka Asins arēnas nemaz nesapratīs, kas tās satriecis. Es biju atradis jaunu cīnītāju!

Ieslodzītais ar augsti paceltu galvu iesoļoja troņa zālē. Visi četri sargi viņam līdzās izskatījās kā rūķīši. Es esmu redzējis vēl garākus cilvēkus, taču tas nav gadījies bieži. Es esmu redzējis vēl muskuļotākus vīrus, taču reti. Es pat esmu redzējis vīriešus, kas ir lielāki abās kategorijās, tomēr šī normaņa stāja bija kā īstam kareivim. Es pats varbūt neesmu nekāds dižais cīnītājs, taču es pamanu tos, kuri ir. Viņš ienāca kā slepkava, kad sargi, paraudami važas, viņu apturēja pirms galma pārvaldnieka, viņš ierūcās. *Ierūcās*. Es jau sajutu savās rokās zelta kronas, kas tajās birs, kolīdz būšu dabūjis viņu līdz arēnām!

„Snorri ver Snagasons nopirkts no vergu kuģa *Hedods*.” Galma pārvaldnieks nekad tā nerikojās, taču šoreiz viņš soli atkāpās, lai nodrošinātu, ka starp viņu un Snorri stāv personāls, kamēr viņš nolasīs savas

piezīmes. „Pārdots Hardangeras fjordā notikušā preču apmaiņā.” Viņš, saraucis pieri, vilka pirkstu pār rulli. „Aprakstiet notikumus, kurus jūs pastāstījāt mūsu aģentam!”

Man nebija ne jausmas, kur tāda vieta atrodas, bet acimredzot vīriešus Hardangerā audzināja stingri. Vergu tirgotāji bija viņu pamatīgi apcirpuši, taču biežais matu cekuls, kas vēl bija palicis, bija tik melns, ka izskatījās gandrīz zils. Es biju domājis, ka normaņi ir gaišmataini. Nopietnais apdegums, kas stiepās no viņa kakla pār pleciem, gan norādīja, ka viņam nav vēlams atrasties saulē. Iedegumu krustoja neskaitāmas pātagas cirtietņu rētas — tas droši vien bija sāpīgi! Bet cīņu arēnās vienmēr ir ēna, tāpēc vismaz šajā ziņā viņam nebūs iebildumu pret maniem plāniem attiecībā uz viņu.

„Runājiet, cilvēk!” vecāmāte uzrunāja milzīgo vīru. Viņš bija atstājis iespaidu pat uz viņu.

Snorri paskatījās uz Sarkano karalieni un veltīja viņai tādu skatietni, no kura pat vēciem acs āboli izkristu. Viņam bija zilās acis, gaiši zilās. Vismaz acu krāsa atbilda viņa mantojumam. Tā un viņa kažokādu un roņādu pārpalikumi, un normaņu rūnas, kas ar zilu un melnu tinti bija uztetovētas uz viņa augšdelmiem. Spriežot pēc izskata, tur bija arī kaut kāds teksts pagānu rakstā, kā arī āmurs un cirvis.

Vecāmāte atvēra muti, lai runātu atkal, tomēr ziemeļnieks ierunājās pirmais, novirzīdams augošo spriedzi uz savu stāstu.

„Es no Hardangeras pametu ziemeļus, taču tās nav manas mājas. Hardangerā ir klusa vieta ar zaļām nogāzēm, kazām un ķiršu dārziem. Turienes iemītnieki nav patiesie ziemeļu ļaudis.”

Viņam bija zema balss un neliels akcents, kas noasināja katra vārda trulo skanējumu tikai tik daudz, lai varētu saprast, ka viņa dzimtā valoda ir cita. Viņš uzrunāja visus zālē esošos, kaut gan skatījās tikai uz karalieni. Skanot viņa stāstam, bija dzirdamas oratora prasmes. Es esmu dzirdējis ļaudis runājam, ka ziema ziemeļos ir kā nakts, kas ilgst trīs mēnešus. Tādās naktīs arī uzaug labākie pasaku teicēji.

„Manas mājas bija Juliskindā, pašā Bargā ledāja tālākajā galā. Es jums to stāstu tāpēc, ka tā vieta un laiki ir zuduši un dzīvo tikai manās

atmiņās. Es iedēstu jūsu prātos domas par šo vietu ne tāpēc, lai jums tas kaut ko nozīmētu vai lai to atdzīvinātu, bet lai jūs to sajūstu kā īstu, lai jūs varētu sevi iztēloties, staigājot undoretu, Vesera bērnu vidū, un lai jūs uzzinātu par viņu pēdējo kauju.”

Es nezinu, kā viņam tas izdevās, bet, kad skanēja Snorri balss, viņš radīja sava veida burvību. No viņa stāstījuma man uz rokām sacēlās matiņi, un, nolādēts, arī es gribēju būt vikings, uz garlaivas vicināt kaujas cirvi, burāt pa Juliska fjordu, pavasara ledum brakšķot zem kuģa korpusa.

Ikreiz, kad viņš ieturēja pauzi, lai ievilktu elpu, šīs muļķības man vairs nebija ne prātā, un es uzskatīju, ka man ir ļoti paveicies, ka esmu siltumā un drošībā Sarkanajā Pierobežā, taču, kad viņš runāja, vikinga sirds iepukstējās ikvienā klausītājā, pat manī.

„Uz ziemeļiem no Juliskindas aiz Jarlsona augstienēm sākas īstais ledājs. Viskarstākā vasara izkausē kādu ledus jūdzi vai trīs, taču drīz vien ir skaidrs, ka agat zemē, kuru sedz ledus kārtā, kas nekad neizkūst, rievaina, ieplaisājusi un mūžsena. Undoreti riskē turp doties tikai tapēc, lai tirgotos ar inoveniem, vīriem, kas dzīvo sniegā un virs jūras ledus medi roņus. Inoveni nav kā pārējie, kas tērpjas roņādās un pārtiek no vaļu taukiem. Tie ir... citādāki.”

„Inoveni piedāvā valzirgu ilkņus, medūzu eļļu, lielo haizivju zobus, leduslāču kažokādas un citas ādas. Tāpat arī no kaula izgredtas ķemmes, zobu bakstāmos un patieso ledus garu figūriņas.”

Kad mana vecāmāte pārtrauca stāstījumu, iestarpinot piezīmi, viņa izklausījās pēc griezīgas vārņas, kas cenšas pārrakstīt melodiju. Bet tāpat viņa jāpaslavē par to, ka viņai pietika gribasspēka ierunāties — es pat biju aizmirsis, ka stāvu troņa zālē ar noberztām kājām, ilgodamies pēc gultas. Domās jau atrados ziemeļos, kur kopā ar Snorri mainīju dzelzs priekšmetus un sāli pret zīmogiem, kas izgredti no vaļa kauliem.

„Stāsti par mirušajiem, Snagason! Iedzen šajos slinkajos prinčos mazliet baiļu!” teica vecāmāte.

Tad es to pamanīju. Viņa acu skatiens uz mirkli noraustījās, pievērsoties un atkal novēršoties no sievietes ar aklo aci. Es biju sapratis, ka tas bija vispārzināms fakts, ka Sarkanā karaliene konsultējās ar savu Neruņigo māsu.

Tomēr kā jau lielākā daļa šādu „vispārzināmo faktū” zinātāju pat ar lielām grūtībām nevarētu pateikt, kur tie rāvuši šādu informāciju, taču tie spārīgi uzstāja, ka tā ir patiesa. Piemēram, vispārzināms fakts bija tas, ka Grastas hercogs veda uz gultu jaunus zēnus. To es izplatīju pēc tam, kad viņš mani bija ieplaukājis par to, ka viņa mātai biju izteicis nepiedienīgu piedāvājumu. Viņa bija ražena meiča, kurai bija pa pilnam pašai savu neķītro piedāvājumu. Aplamā neslava pielīpa, un kopš tiem laikiem es ar lielu prieku metos aizstāvēt viņa godu pret tiem, kas to dzirdējuši „no uzticama avota”! Vispārzināms fakts bija tas, ka Grastas hercogs savas pils intīmajā gaisotnē drātējās ar maziem zēniem; vispārzināms fakts, ka Sarkanā karaliene savā visaugstākajā tornī nodarbojās ar aizliegtām burvestībām; vispārzināms fakts, ka Nerunīgā māsa, ellīgā ragana, kura bija vainīga pie daudzām impērijas likstām, atradās vai nu Sarkanās karalienes pavadā, vai arī otrādi. Tomēr, kamēr šis brutālais vikings nebija paskatījies uz viņu, es vēl nekad nebiju saticis cilvēku, kas līdzās manai vecaimātei redzēja arī sievieti ar aklo aci.

Vai nu viņu pārliecināja Nerunīgās māsas pārļainās acs skatiens, vai Sarkanās karalienes pavēle, bet Snorri ver Snagasons nolīca galvu un stāstīja par mirušajiem.

„Jarlsona augstienēs klejo sasaluši mirušie. Līķu cilts ar melniem apsalējumiem streipuļo veselās kolonnās, apmaldījušies ledaina vēja virpuļos. Runā, ka kopā ar tiem staigājot mamuti, miruši dzīvnieki, kas izkalti no ledus klintīm, kurās tie bijuši iesaldēti tālajos ziemeļos vēl pirms tiem laikiem, kad Odins cilvēkiem uzlicis runāšanas lāstu. To skaits nav zināms, taču viņu ir daudz.”

„Kad Nīflheimas vārti atveras, lai izlaistu zīemu, un sarmas milža elpa pārlaižas pār ziemeļiem, reizē ar to ierodas arī mirušie, savākdami visus, ko atrod, lai tos pievienotu savam pulkam. Dažreiz tie savāc vienuļus tirgotājus vai zvejniekus, kas izskaloti svešos krastos. Dažreiz tie šķērso fjordu pār ledus tiltiem un sagrabj veselus ciemus.”

Vecāmāte piecēlās no sava troņa, un vairākas bruņu cimdos ietērpas rokas pasniedzās pēc savu zobenu rokturiem. Viņa uzmeta īgnu skatienu saviem pēcnācējiem. „Un, kā tas nākas, ka tu, Snorri ver Snagason, stāvi savāžots manā priekšā?”

„Mēs domājam, ka briesmas uzglūn no ziemeļiem: no augstienēm un Bargā ledāja puses.” Viņš pašūpoja galvu. „Kad nakts melnumā Juliskā tuvojas kuģi, klusi un ar melnām burām, mēs gulējam, mūsu sargi uzmanīja, vai no ziemeļiem netuvojas mirušie. Laupītāji bija šķērsojuši Kluso jūru un ieradušies, lai uzbruktu undoretiem. Mums uzbruka Nogramušo salu vīri. Daži dzīvi, daži pa pusei sapuvuši liķi un vēl citas radības — puscilvēki no Bretaņas purviem, liķēdāji, gūli ar saindētām šautriņām, kas spēj atņemt cilvēkam visus spēkus un pamest bezpalīdzīgu kā zidaini.”

„Viņu kuģus vadīja Svens Airlauzis. Svens un pārējie no Hardasas klana. Nebijis viņu nodevības, salinieki naktī nekad nespētu kuģot pa Julisku. Pat dienas laikā tie būtu palikuši bez kuģiem.” Snorri plaukstas sakļāvās milzīgās dūrēs, un viņa plecos raustījās muskuļi, tvīkdami pēc vardarbības. „Airlauzis sagūstīja važās divdesmit kareivjus kā daļu no savas samaksas. Viņš mūs pārdeva Hardangeras fjordā. Tirgotājs, liel-tirgotājs no Ostu karalistēm, gribēja mūs pārdot tālāk Afrikē pēc tam, kad mēs būtu viņa kravu nogādājuši dienvidos. Jūsu aģents mani nopirka Kordobā, Elbes ostā.”

Vecāmāte droši vien šādus stāstus bija izmeklējusies tuvu un tālu, jo Sarkanajā Pierobežā nebija tādas tradīcijas turēt vergus, un es zināju, ka viņa neko tādu arī neatbalsta.

„Un kur palika pārējie?” vecāmāte jautāja, noiedama viņam garām mazliet tālāk nekā rokas stiepiena attālumā, šķietami pagrieždamās pret mani. „Tie, kurus nepaņēma jūsu tautietis?”

Snorri cieši uzlūkoja troni, tad sievieti ar aklo aci. Viņš runāja, sakodis zobus. „Daudzus nogalināja. Es gulēju zemē saindēts un redzēju, kā gūli saskrien ap manu sievu. Es redzēju, kā Nogramušo salu vīri tvarsta manus bērnus, un nespēju pagriezt galvu, lai redzētu, kā tie aizbēg. Salinieki aizburāja savos kuģos ar asiņainiem zobeniem, vezdami līdzī sagūstītos.” Viņš ieturēja pauzi, sarauca pieri, pašūpoja galvu. „Svens Airlauzis man stāstīja... pasakas. Patiesība izmežģītu viņa mēli... taču viņš teica, ka salinieki vedīs prom sagūstītos, lai tie veiktu izrakumus Bargajā ledājā. Tur esot Olāfa Rikesona armija. Airlauzis teica, ka atsūtīti salinieki, lai izkaltu tos no ledājiem.”

„Armija?” Vecāmāte stāvēja tik tuvu, ka tie jau gandrīz varēja saskarties. Nedabiski liela auguma sieviete, garāka par mani — es jau biju garāks par sešām pēdām — un varbūt pietiekami spēcīga, lai uz sava ceļgala mani pārlauztu uz pusēm. „Kas ir šis Rikesons?”

To dzirdēdams, normanis pacēla uzaci, it kā katram monarham būtu jāzina viņa sasaldētās aizmirstības kliecjošā vēsture. „Imperatora Orina III valdīšanas pirmajā vasarā Olāfs Rikesons maršēja uz ziemeļiem. Kā vēsta sāga, viņš vēlējies no Jotunheimas izdzīt visus milžus un nesis līdzī viņu vārtu atlēgu. Ticamāka vēsture vēsta, ka viņa mērķis, iespējams, bijis vien iekļaut impērijā inovenus. Lai kāda būtu patiesība, hronikas ir vienisprātis, ka viņš aizveda sev līdzī vairāk nekā tūkstoti, varbūt pat desmit tūkstošus vīru.” Snorri paraustīja plecus un, novērsdamies no Nerunīgās māsas, pagriezās ar seju pret vecomāti. Drosmīgāks par mani, kaut gan tas vēl neko nenozīmē, es tai radībai nekad neuzgrieztu muguru. „Rikesons domāja, ka ceļā dodas ar Odina svētību, tomēr milža elpa tik un tā pārvēlās pāri, un vienā vasaras dienā visi viņa armijas kareivji sasala tur, kur stāvējuši, un sniegs viņus aprija.”

„Airlauzis apgalvo, ka Juliskindā sagūstītos vedīs atrakt mirušos. Atbrīvot tos no ledus.”

Vecāmāte soļoja gar mums. Martiss, mazais es, Derins, brālēns Rolands ar savu stulbo bārdu, Rotiss, kalsns un saīdzis, savos trīsdesmit vēl neprecējies, garlaicīgāks par stāvošu ūdeni, apsēsts ar lasīšanu un, starp citu, vēsturi. Viņa apstājās pie Rotisa, viena no viņas mīluļiem un saskaņā ar tiesībām trešo rindā uz troni, lai gan vēl arvien šķīta, ka troni viņa drīzāk atdotu Sērai. „Un kāpēc, Snagason? Kurš šos spēkus nosūtīja tādā uzdevumā?” Viņa saskatījās ar Rotisu, it kā viņš no mums visiem atbildi varētu novērtēt visaugstāk.

Milzis brīdi klusēja. Normaņiem ir grūti nobālēt, taču es zvēru, ka tas notika. „Mīrušo karalis, kundze!”

Kāds sargs jau grasījās viņu nogāzt, es gan nesapratu, vai tādēļ, ka viņš nepareizi uzrunājis karalieni, vai tāpēc, ka te taisīja teātri ar savām mulķīgajām pasakām. Vecāmāte, paceldama pirkstu, viņu apstādināja. „Mīrušo karalis.” Viņa lēni atkāroja vārdus, it kā tas kaut kādā veidā

pasvītrotu viņas viedokli. Varbūt, ka viņa jau agrāk, kad es nebiju klausījies, bija to piemīnējusi.

Es, protams, biju dzirdējis dažādas pasakas. Bērni bija sākuši tās stāstīt, lai biedētu viens otru Svēto naktī. Pēc tevis ieradīsies Mirušo karalis! Bū, bū, bū! Ar to pietika, lai bērns nobītos. Jebkuram, kas zināja, cik tālu no mums atradās Nogrīmušās salas un cik daudz karaļvalstu starp mums atrodas, bija pilnīgi vienalga. Pat tad, ja tajos stāstos bija kaut daļa patiesības, es nezināju nevienu nopietni domājošu kungu, kas pārlietu satrauktos par veselu baru pagānu nekromantu, kas spēlējas ar veciem liķiem kaut kādos mitros pakalnos, kas Salu kungiem bija atlikuši. Un ja arī viņi patiešām, izceļot tos no zārkiem, ir pamodinājuši simts mirušos, kam ik uz soļa krīt nost miesa? Desmit bruņoti zirgi, nevienu no savējiem nezaudējot, pusstundas laikā tos visus sabradātu, vienalga par viņu trūdošajām acīm.

Es jutos noguris un ne savā ādā, saīdzis par to, ka man te bija jāstāv gandrīz visu rītu un jāklausās visās žilbinošajās muļķībās. Ja es būtu piedzēries, iespējams, ka es savas domas paustu skaļi. Droši vien labi vien ir, ka nebiju, kaut gan Sarkanā karaliene jau ar skatienu vien varētu izdzīt visu žvinguli.

Vecāmāte pagriezās un norādīja uz normani. „Labi teikts, Snorri ver Snagason! Lai tavs cirvis tev rāda ceļu!” To dzirdēdams, samirkšķināju acis. Tas droši vien bija kaut kāds ziemeļnieku teiciens. „Vediet viņu prom!” viņa teica, un sargi klausīja pavēlei, ķēdēm vien nožvadzot.

Man līdzās stāvošie prinči sāka murmināt, bet es žāvājos. Es noskattījos, kā milzīgā auguma normanis tiek aizvests, un cerēju, ka mūs drīz palaidīs. Par spīti domām par miegu, manā prātā kūrās nopietni plāni attiecībā uz Snorri ver Snagasonu, un man pēc iespējas ātrāk bija jāpagūst tikt viņam klāt.

Vecāmāte atgriezās savā tronī un nekustīgi sēdēja, kamēr no troņa zāles bija izgājis pēdējais ieslodzītais un aiz viņa tika aizvērtas durvis.

„Vai jūs zinājat, ka uz nāvi ved durvis?” Sarkanā karaliene nemaz nepacēla savu balsi, taču tik un tā viņas balss skanēja skaļāk par prinču plāpām. „Īstas durvis. Tādas, pret kurām var atbalstīt roku. Un aiz tām

atrodas visas nāves zemes.” Viņa pārļaida pār mums visiem skatienu. „Jums tagad man vajadzētu uzdot kādu svarīgu jautājumu.”

Neviens nerunāja, man nebija ne jausmas, ko teikt, taču bija liela vēlēšanās kaut ko atbildēt, lai šis viss ātrāk beigtos. Es nolēmu paklūsēt. Un šis klusuma brīdis ieilga, līdz beidzot Rotiss nokremšļojās un jautāja: „Kur?”

„Nepareizi.” Vecāmāte izslējās. „Jautājums bija „kāpēc”. Kāpēc pastāv durvis, kas ved uz nāvi? Atbilde ir tikpat svarīga kā tas viss, ko šodien dzirdējāt.” Viņas ciešais acu skatiens nolaidās pār mani, un es strauji pievērsu uzmanību saviem nagiem. „Durvis uz nāvi pastāv tāpēc, ka mēs dzīvojam mītiskā laikmetā. Mūsu priekšteči dzīvoja nemainīgu likumu pasaulē. Laiki ir mainījušies. Durvis pastāv, jo pastāv nostāsti par tām, jo jau vairākus gadsimtus mīti un leģendas par tām ir vairojušies, jo par tām ir rakstīts svētājās grāmatās un stāsti par šīm durvīm tiek stāstīti un atstāstīti. Durvis pastāv, jo daļēji mēs tās esam gribējuši vai sagaidījuši, ka tās tur būs, vai abējādi. Tāds ir iemesls. Un tāpēc jums ir jātic tiem stāstiem, kurus šodien stāstīja. Pasaule mainās, kustās mums zem papēžiem. Mēs karojam, Sarkanās Pierobežas bērni, kaut gan jūs vēl to neredzat un nejutat. Mēs esam devušie karā pret visu, ko vien spējat iztēloties, un esam bruņoti vienīgi ar savu vēlmi tam pretoties.”

Blēņas, protams. Sarkanās Pierobežas vienīgais karš bija pret skoroņiem, un pat tas pagājušajā gadā beidzās ar neveiklu pamieru... Vecāmāte droši vien sajuta, ka sāk zaudēt pat vislētticīgāko klausītāju uzmanību, tāpēc mainīja taktiku.

„Rotiss jautāja „kur?”, un es zinu, kur tās durvis atrodas. Es zinu, ka tās nevar atvērt.” Viņa atkal piecēlās stāvus. „Un kas ir nepieciešams durvīm?”

„Atslēga?” jautāja Sēra, vienmēr dedzīgi vēlēdamās izpatikt.

„Jā. Atslēga.” Smaids viņas protežē. „Šādu atslēgu meklēs daudzi. Tā ir bīstama, taču ir labāk, lai tā pieder mums, nevis mūsu ienaidniekiem. Drīz vien man jums visiem būs sagatavoti uzdevumi, dažiem būs jānododas meklējumos, citiem es uzdošu jautājumus, vēl citiem tās būs jaunas mācības. Pārliecinieties, ka veltāt šiem darbiem lielākas pūles, nekā